FunkiS bulletinen

Nyheter från FunkiS **2006:2**

Det finns hus som är OVK-befriade

Helix Pomantia eller vinbergssnäcka som den heter slipper. Byggnadsägare som tidigare undantagits är nu tillbaka i OVK-systemet. Läs mer på sidan 5 om Boverkets svar och tiderna för den första återkommande besiktningen.

Östergötland greppar läget!

Bengt Nässelblad invaldes, enligt årsmötets delegation, i FunkiS styrelse vid ett extra möte den 4 juli 2006. Bengt har K-behörighet i Norrköpings kommun Han tar även hand om lokal-avdelning Östergötland efter avgående ”hedersknyffeln” Stig Fritzell. Närmast på programmet finns ett lokalmöte där man även skall besöka etanolfabriken i Norrköping och naturligtvis prata om energibesiktningsfrågorna.

FARO-S för självdrag

”FunkiS Allmänna Råd för tolkning av brister och fel vid OVK av Självdragssystem”. FARO-S är ett komplement till FARO 2002:1 och har upprättads av TR (FunkiS tekniska råd). FARO-S kan hämtas gratis på medlemssidan på Internet eller beställas som färgutskrift från kansliet för 200 kr, exkl. moms.

I detta nummer bl a:

2 ***Så här kan det fungera...***
D/U instruktioner en viktig del av OVK-n

2 ***Tipsa om en OVK-besiktningsman***
Vanlig fråga från byggnadsägare

3 ***Köksfläkt i självdragssystem***
Vilka åtgärder krävs för godkännande?

3 ***Danska Vent-ordningen***
Vent-ordningen och FunkiS träffas

4 ***Ny BBR***
Den är lila-färgade gäller från 1 juli 2006

5 ***Undantag från OVK***
Boverkets svar

6 ***Remiss - energideklarationer***
Lagen träder i kraft 1 oktober

7 ***Remiss - energiexperten***
FunkiS remissvar

8 ***Lokalavdelning Skaraborg***
Studiebesök på skola i Tidaholm

10 ***Övertrycksventilation***
Livsmedelsverket tolkar EG-förordning

11 ***Ventilation i småhus***
Checklista för ventilation

12 ***Kommunernas registerhantering***
Redovisning av enkätsundersökning

14 ***OVK-anmärkningar***
Låga luftflöden är vanligt förekommande

15 ***TR-frågor***
Frågorna 06001 och 06002

16 ***Energideklaration av byggnader***
Lagen gäller från 1 oktober 2006

FunkiS
Funktionskontrollanterna i Sverige

FunkiS Bulletinen
-för dig som vill veta mer om OVK

Adress: FunkiS, c/o StyroVent Syd Konsult AB, Allégatan 165, 232 31 ARLÖV
Telefon: 040-412415
Telefax: 040-410151
Epost: funkis@funkis.se
Hemsida: www.funkis.se

Ansvarig utgivare: Gunnar Nihlén
Redaktion: Johnny Rosendahl
Layout: Ulf Rosendahl
Omslagsbild: Vinbergssnäcka / Helix Pomantia
Tryck: Holmbergs, Malmö

Så här kan det fungera i vår krassa verklighet!

En skola byggdes om för ca 2 år sedan – det var en omfattande ombyggnad med 5 nya stora centralaggregat och ett antal rumsaggregat.

Vid årets OVK-besiktning anmärkte besiktningsmannen på att D/U-instruktionen saknade både driftkort och funktionsbeskrivning!

Det har alltså tidigare genomförts slutbesiktning, garantibesiktning och OVK-besiktning och notering saknas om att D/U-instruktionen inte är komplett!

Det är ju verkligen viktigt att entreprenadbesiktningsmännen har minst nödiga kunskaper om vikten av helheten i ett besiktningsarbete och att besiktningsmännen för olika fack samarbetar för en riktig slutprodukt – det betalar ju fastighetsägaren för!

Och så den första OVK-besiktningsmannen:
Vi får inte missa en så viktig del i vårt arbete!

Hälsningar från Östergötland
Stig Fritzell

Tipsa om en OVK-besiktningman!

FunkiS får ofta frågor från byggnadsägare som söker en lämplig besiktningsman för OVK. Ibland vill man ha "enklaste och billigaste" och ibland är det förhoppningsvis som i detta fall.

Hej!

- Jag har ett hyreshus med självdrag som skall besiktigas.
- Jag har pratat med kommunens handläggare och han kunde inte rekommendera någon, utan skickade mig till er. Vill ha tips om en seriös besiktningsman. Kan ni hjälpa mig med detta?

En besvärlig fråga att svara på...

Kansliets Johnny Rosendahl redogör för nuvarande handläggning och ber etikgruppen om hjälp:

Kansliets rutiner.

Kansliet hänvisar alltid till vårt Internetregister. Vi föreslår ofta också att en uppdragsgivare använder sig av AV-OVK. Kansliet har ju årligen tusentals kontakter enbart i telefon, därtill kommer mail och annat. Om någon frågar efter en seriös besiktningsman tycker man att vi enkelt skulle kunna tipsa om minst 5. Detta gör vi dock aldrig. Eller omvänt att vi kan varna för besiktningsmän som man bör undvika. Detta gör vi heller aldrig. Därmed bidrar vi inte aktivt för stadgarnas § 3 "-verka för en enhetlig teknisk och etisk nivå på funktionskontrollerna i landet". Frågan är således komplicerad. Å ena sidan vill vi inte favorisera eller svartlista någon och å andra sidan är stadgeenligt ändamål med FunkiS att samla besiktningsmän som efterlever stadgarna. Kansliet föreslår att vi fortsätter att hänvisa till Internetregistret och AV-OVK. Kansliet föreslår vidare att någon författar en kompletterande informationstext om vår policy för val av besiktningsmän och att denna läggs in på sidan "Sök medlemmar".

Etikgruppen svarar.

Etikgruppen har diskuterat frågan och noterar att den inte är helt okomplicerad. Klart är att varken en kommun eller FunkiS kansli kan ge någon rekommendation på besiktningsman/besiktningsmän. Den enda möjliga rekommendationen som vi tills vidare kan anse vara möjlig är att hänvisa till FunkiS medlemsregister. Detta är naturligtvis en ringa tröst för en fastighetsägare som verkligen söker goda besiktningsmän, men inte känner den lokala marknaden. Men riskerna för att en välment rekommendation kan anses vara i strid med våra etikregler är uppenbar.

Vi kommer att ta upp denna fråga till fördjupad behandling och meddela kansliet och styrelsen vårt förslag.

FunkiS hemsida, bästa sättet att hitta besiktningsman?

Köksfläkt i självdragssystem

I ett bostadshus med självdrag tätas imkanalen till acceptabel täthet. Därpå installeras köksfläktar med direktanslutning till imkanalen. Vilka åtgärder krävs för godkännande?

Ett svar helt allmänt på ombyggnad av S-system.

Man måste till att börja med veta utgångsläget innan renoveringen.

1. Byggår/lokaltyper- tillämpbart regelverk?

2. Resultat vid föregående OVK?

3. Vad står det i bygglovet/ kontrollplanen för ombyggnaden Hur har byggnadsägarens kvalitets-ansvarige och sakkkunnige bestämt?

Här är dock lite erfarenhetsfakta:

Kontroll av S-system sker med ”tumstock” och rök. Röken är till för att kolla att S-kanalen inte är igensatt eller att det går baklänges. Kanalareor, vent-öppningarnas area och typen av don (Uteluftsdon, överluftsdon och frånluftsdon) är detaljerat angivna i äldre regler.

När man bygger om ett S-system sker detta oftast i samband med fasadrenoveringen eller annan inre revidering. Ofta byts fönster ut och uteluftsdonen sätts igen och ersätts med don med betydligt mindre fria areor och som ger ökad dragrisk. Varje typ av fläkt som installeras i en donöppning reducerar S-arean. Därmed kan systemet inte längre godtas som att S-system utan klassas om till ett F-system. Fläkten måste alltid vara i drift. Uteluftsflödet måste uppfylla föreskrifterna i BBR. Bakdrag kan ej accepteras. Den tidigare S-kanalen blir en frånluftskanal med ett visst övertryck i. Risk finns då för fyra saker:

1. Läckage i dåliga fogar som ger läckluft som generar grannen
2. Fuktupptagning i murverket från frånluften med den skaderisk som därav följer.
3. Eftersom fläkten inte är ljudlös stängs den av och så blir

6:4 Termiskt klimat
6:41 57 Allmänt
Byggnader skall utformas så att tillfredsställande termiskt klimat kan erhållas.
6:42 Termisk komfort
Byggnader och deras installationer skall utformas, så att termisk komfort som är anpassad till utrymmenas avsedda användning kan erhållas vid normala driftsförhållanden.

Synpunkt: Föreskiftstext saknas nu helt om dragkriteria. Frågan är om rådstexten hindrar uteluftsdon från att bli ”vad som helst som det drar igenom och som stängs”. Vad har vi då uppnått med avsnitt 6?
Man har tydligen helt bortsett från erfarenheterna från ”Varbergsfallet”. Det gäller att studera socialstyrelsens allmänna råd 1988:2 som bland annat BÄR hänvisar till.

Avsnitt 9 –Energihushållning – omarbetning pågår
Avsnittet i boken kommer sannolikt att ändras eftersom Boverket har en remissutgåva under behandling. FunkiS har lämnat sitt remissvar den 1 september 2006 och framfört följande:

FunkiS Remissvar

FunkiS synpunkter:
Sammantaget sett anser vi att de kompletterande föreskrifterna och allmänna råden är bra. Det är dock önskvärt att man även i bostäder får göra ett tillägg, liknande det som gäller för lokaler, för uteluftsflöde över 0,35 l/s,m^2. Detta min.flöde kan behöva ökas för att uppfylla föreskrifter beträffande radon (6:23) eller för att i övrigt tillgodose krav i avsnitt 6:25.

9:3 Lokaler (bland annat anges nedanstående i remissutgåvan)
Lokaler skall vara utformade så att byggnadens specifika energianvändning högst uppgår till 100 kWh per m 2 golvarea (Atemp) och år i klimatzon söder och 120 kWh per m 2 golvarea (Atemp) och år i klimatzon norr. För lokaler med uteluftsflöde över 0,35 l/s, m 2 får ett tillägg göras motsvarande 70(q-0,35) kWh per m 2 golvarea (Atemp) och år i klimatzon söder och 90(q-0,35) kWh per m 2 golvarea (Atemp) och år i klimatzon norr, där q är det genomsnittliga uteluftsflödet under hela uppvärmningssäsongen (l/s,m 2). (BFS 2006:12)

> Allmänt råd
> I byggnadens specifika energianvändning ingår inte verksamhetsel. (BFS 2006:12)

För lokaler med elvärme eller elektrisk kylmaskin för komfortkyla får elenergi utgöra högst 55 kWh per m 2 golvarea (Atemp) och år av byggnadens specifika energianvändning i klimatzon söder och högst 75 kWh per m 2 golvarea (Atemp) och år i klimatzon norr. Tillägg för uteluftsflöde över 0,35 l/s, m 2 får göras enligt ovan.
Installerad eleffekt för värme och tappvarmvatten får högst uppgå till 50 % av det effektbehov som behövs vid dimensionerande vinterutetemperatur för en motsvarande byggnad som inte är elvärmd. I klimatzon norr får motsvarande installerad eleffekt uppgå till högst 60 %. (BFS 2006:xx)

Synpunkt i efterhand: Det saknas ett övre gränsvärde för energitillägget vid flöde överstigande 0,35 l/s,m2

Undantag från obligatorisk ventilationskontroll.

Carl-Eric Carlsson, OVK-handläggare i Karlskrona kommun frågar Boverket.

Är detta rätt? PBA-fastigheter har varit med i projektet undantag OVK. Detta bolag har sålts under perioden för undantaget och ny ansvariga har tillkommet. Uppfyller de verkligen kraven för återkommande besiktning enligt brev B6088-1292/2000.

Då vi är tillsynsmyndighet delar jag inte den uppfattning som framgår i brevet med tider för nästa återkommande besiktning. Enligt min mening uppfyller ej ovanstående fastighetsbolag kraven för undantag när firman bytt ägare! Enlig vårt sätt att se på saken skall OVK-besiktning utföras innan detta års utgång av deras fastigheter eller enligt ö.k. mellan tillsynsmyndigheter och fastighetsägaren.

Boverkets svar:
Tack för Dina synpunkter Det stämmer att Boverket har enligt plan- och bygglagen (PBL) den allmänna uppsikten och att tolkningen av rättsreglernas tillämpning ankommer på byggnadsnämnden i första hand.

Det är nämnden som gör prövningen utifrån omständigheterna i varje enskilt fall. Eftersom försöksverksamheten är avslutad och ventilationssystemen har gått tillbaka till den vanliga tillsynen skall kommunen, som är tillsynsmyndighet, diskutera med byggnadsägaren lämpliga tider och planera för den första återkommande OVK-besiktning, dock tider för besiktningen **får inte överskrida den senaste tidpunkt,** som anges i ett brev från Boverket dat. 2005-09-01, dnr B6088-1292/2000 (se bifogad fil) såsom:

1) 2007-09-01 för daghem, skolor, vårdlokaler o.d.,
2) 2008-09-01 för flerbostadshus, kontorsbyggnader o.d. med FT-ventilation,
3) 2011-09-01 för flerbostadshus, kontorsbyggnader o.d. med F-ventilation,
4) 2014-09-01 för flerbostadshus, kontorsbyggnader o.d. med S-ventilation.

Vid utarbetande av detta svar har samråd skett med chefsjuristen Anders O Larsson.

Med vänliga hälsningar
Wanda Rydholm, expert

Remiss – energideklarationer

Lagen träder i kraft 1 oktober2006. Boverkets remissutgåva "BFS2006:0 BED1" har besvarats av FunkiS. Remisstiden gick ut 24 augusti 2006.

Författningen innehåller föreskrifter och allmänna råd om undantagna byggnader, energiprestanda, besiktning, referensvärde, uppgifter i deklarationerna, besiktningsintervall, elektronisk signering och uppsättande av deklarationerna.

Energimätare (gas)

FunkiS remissvar:

Remissutgåvan finns på www.boverket.se Här är några stolpar i vårt remissvar: (svaret i sin helhet finns på medlemssidan). Rubricerad handling jämte konsekvensbeskrivning, SimpLexanalys och lagen 2006:985) har remitterats till Funktionskontrollanterna i Sverige (FunkiS) den 27 juli 2006. Vi är medvetna om Boverkets strävan till bästa möjliga framförhållning i avvaktan på regeringens förordning för att underlätta lagens ikraftträdande den 1 oktober 2006. Vi har försökt göra vårt bästa för att inom den korta remisstiden bidra med våra synpunkter på rubr. Vi ser klara samband mellan energideklareringen och OVK

Allmänna synpunkter på BFS-n

Vi är angelägna om att alla termer i författningen skall var klart definierade särskilt om de ges andra definitioner i lag eller kommande förordning. Helst skall definitionerna överstämma till 100 %. Vi är också angelägna om att största möjliga likhet skall finnas med BBR:s termer och eventuellt berörda föreskrifter från andra myndigheter. Det är också vår förhoppning att rådstexter blir entydiga och förståeliga för byggbranschens energifolk och tillsynsmyndigheternas handläggare. Det är också önskvärt att betydelsen av orden "skall" och "bör" blir tydliga i denna författning.

Definitioner

2 § Begreppet normalår finns ej i TNC95 och måste klarläggas. Det finns egentligen inget normalår. Det är bara en statistisk skapelse….Observera även att graddagsbegreppet inte korrekt speglar energiförbrukning i ventilationssystemen med värmeåtervinning som främst beror på börvärdesinställning för tilluftens temperatur

Tillämpningsområde

5 § Vi kan inte finna att 2006:985 ger Boverket föreskiftsrätt till angivna undantag.

Byggnaders energiprestanda

6 § Definition saknas för "normalårskorrigerade". Se ovan under 2 §. Observera även att "energiprestanda" definieras annorlunda i 2006:985. Borde det inte här istället anges "byggnadens energianvändning". Är det kWh/m2 man är ute efter så borde det anges som klartext.

Besiktningens omfattning

7 § Det måste framgå i klartext om det är experten eller byggnadsägaren som avgör om besiktning skall ske. Texten i Allmänt Råd om "inomhusmiljön" måste flyttas till föreskrift så att man betonar texten i 2006:985 9 § punkt 3 " Om byggnaders energiprestanda kan förbättras med beaktande av en god inomhusmiljö….etc.)

Övriga uppgifter i deklarationen

10 § Femte strecksatsen: …"negativ påverkan" Avses inomhusmiljö, drift- och underhåll, livslängd, alternativ energitillförsel m fl. ? Beträffande OVK-texten förslås att "andelen ventilationssystem" byts ut mot "antal system som kräver ombesiktning och totalt antal ombesiktningsfel". Det gäller ju att få en god uppfattning om inomhusmiljöns status. Beträffande radonmätning så måste begreppet " byggnadens genomsnittliga radongashalt" ersättas av att ange "årsmedelvärdet för radon i inomhusluften"

Besiktningens omfattning, luftkonditioneringssystem

11 §"Luftkonditionering" enligt TNC omfattar temperatur, fuktighet, renhet och hastighet. Vi har uppfattat det så att man i 2006:985 enbart avser "kyldelen" dvs. kompressor, förångare, kondensor och eventuella mellanliggande värmeväxlare. Det är mycket viktigt att begreppet "luftkonditioneringssystem" ges en klar definition som gäller för denna föreskrift. Vi har i detta snabba läge inget förslag till lämplig text.

Överlämnande av deklarationer och besiktningsprotokoll

13 § Bra text! Tänk om vi fått detta från början även för OVK.

Alternativ placering av energideklarationerna

14 § I rådstexten nämner man intyget för OVK enl (SFS1991:1273) och att energideklarationer skall anslås i anslutning till detta intyg. Tyvärr är avsaknaden av OVK-intyg det vanligaste. Vi anser att hela intygsfrågan för såväl energi, radon, som OVK kräver ytterliggare klarläggande. Det är ju frågan om att kvalitetsdokument för hela inomhusmiljö/ energiprocessen skall kunna synliggöras för oss alla.

Vi saknar:

Föreskrifter om tillsynsmyndighetens roll som anknyter till 2006:985 24 §. De måste få någon form av bevakningslista från Boverkets register över energideklarationer för att kunna utöva sin tillsyn över byggnadsägarnas skyldigheter. Denna lista bör vara kommunuppdelad och tillhandahållas via datamedia.

Betr.SimpLex-analysen

Vår uppfattning om tidsåtgång avviker från ATON:s. Det saknas "ställtid, restid, arkiveringstid, fakturering/ reskontraarbete och reskostnader. I ett inledningsskede måste man nog också räkna med lite datorstrul). Även kostnaden för energiutbildning, certifiering, nya datorprogram med installation och utbildning, samt kompletterande mätinstrument och intern organisationsanpassning måste täckas in på något sätt.

Remiss – energiexperten

Boverkets remissutgåva "BFS2006:XX OXE1" har besvarats av FunkiS.

Författningen innehåller föreskrifter och allmänna råd om certifieringsklasserna, kompetenskrav för att bli certifierad, skriftligt prov, praktiskt prov, årlig rapportering, omcertifiering mm.

Remisstiden gick ut 31 augusti 2006. Remissutgåvan finns på www.boverket.se Här är några stolpar i vårt remissvar: (svaret i sin helhet finns på medlemssidan)

FunkiS remissvar:

…Vi ser klara samband mellan energideklareringen och OVK. Besiktningsmännen har verifierbara kunskaper om ventilationssystemens och värmesystemens energi och många kommer säkert att bli certifierade energiexperter.

Allmänna synpunkter på BFS-n

…Det är också vår förhoppning att rådstexter blir entydiga och förståeliga för byggbranschens energifolk och tillsynsmyndigheternas handläggare.

…Det är också önskvärt att betydelsen av orden "skall" och "bör" blir tydliga i denna författning.

Allmänna synpunkter på energibesiktning och åtgärdsförslag

Inom området "Installationssystemens drift och underhåll" finns den största sparpotentialen. Erfarenhetsmässigt så drar ventilationssystemet 40-60% av byggnadens energi. Kunskap och erfarenhet av installationernas samverkan är grunden för god energihushållning. Optimalt inställd SRÖ, (Styr-Regler-Övervakningssystem) och kompetent, motiverad och kvalitetssäkrad driftsorganisation ger dokumenterat bäst energiprestanda… Drift- och underhållspersonal och deras praktiska kunskaper och förmågor leder nog till bättre energiprestanda än arkitekten eller lantmätaren som inte kan teknikområdet "Installationssystem med SRÖ/Drift- och underhåll."

Grundkompetens

3 § Vi föreslår att rubriken"Grundkompetens" byts ut till " Krav på allmän teknisk kunskap, mm" (lika KA2)

Under "Allmänt Råd":
Orden Väg och vatten, Arkitektur, Samhällsbyggnad, Lantmäteri, Maskin bör utgå. Denna kunskap anser vi inte vara kvalificerande i sammanhanget. Analogt bör orden "arkitekturexamen, lantmäteriexamen" också utgå.

Krav på erfarenhet av praktiskt arbete

4 § Orden arkitekturexamen/lantmäteriexamen bör utgå.
För all tre strecksatser bör anges samma tider således …minst tre år, varav minst två år skall avse arbete med nära anknytning….

Under "Allmänt Råd":
Meningen "Erfarenheten av praktiskt arbete bör huvudsakligen vara förlagd under de senaste åtta åren." bör utgå. Den kan leda till man skär bort många personer med erfaret energikunnande.
Under "Exempel på arbeten…" måste OVK-besiktning med K-behörighet läggas till.

Kunskapskrav

7 § Under "Experten skall för behörighet Normal och Kvalificerad ha":
Ordet "kännedom" bör bytas till "kunskap" i strecksats tre, åtta och nio räknat uppifrån. I strecksats 7 bör orden " kunskap om" infogas före ordet "installationsteknik", alternativt bör strecksatsen delas upp i två delar.
Under "Allmänt råd"

Strecksatsen:
– kunskap motsvarande vad en certifierad miljöinventerare-fastigheter har… kan leda till att man även kräver CMF-certifiering. Ordet "kunskap" bör bytas till "kännedom."

Strecksatsen:
– kännedom om hur en effektsignatur görs bör kompletteras med energisignatur.

Tillägg bör ske med:
– kunskap i Mollierdiagrammets användning
Sista stycket under "Läsanvisningar" bör kompletteras med "Branschorganisationer"

Skriftligt prov

8 § Texten under "Allmänt råd" bör utgå. Alla hjälpmedel utom mobiltelefon bör tillåtas.

Rapporteringsskyldighet

10 § Ordet fortbildning bör definieras. Tillåts självstudier eller måste man ha intyg från en professionell utbildare? Det vore önskvärt att certifieringsorganet hade specifikationer på sina hemsidor om förändringar i lag, förordning, föreskrifter och allmänna råd som den certifierade måste fortbilda sig i.

Konsekvensbeskrivningen

Konsekvenser

Eftersom företag och personer från annat land inom EU skall kunna konkurrera fritt undrar vi om Boverket avser att ta fram engelska versioner av något material.

Motiv

I första textstyckets mitt anges att "Föreslagna åtgärder får inte heller innebära uppenbara försämringar av inomhusmiljö,…" Enligt vår mening får inomhusmiljön inte alls försämras av energisparåtgärderna.

Fortlöpande kontroll

Certifieringsorganet kan återkalla certifikat. Men hur kan detta initieras? Vem kontrollerar experten? Tillsynsmyndigheten har inga deklarationer och Boverket har som bekant begränsade resurser.
Boverket har t.ex. inte hittills någon resurs för att följa upp och lista riksbehöriga OVK-are. Ett till synes enkelt arbete. Hur skall man då kunna granska och bedöma energiexperternas arbete?

Lokalavdelning Skaraborg på studiebesök

26 april gjorde lokalavdelning Skaraborg studiebesök på Hökensåsskolan Tidaholm.

Skolan byggdes till i år. Den tillbyggda delen ventileras på följande sätt: Uteluften tas in, filtreras och värms centralt i källaren. Här finns också en tryckstyrd fläkt.

Motorspjäll för tilluft i källargång

Källargångarna i betong fungerar som huvudkanaler. Gångarna städas en gång per vecka. Från huvudkanalerna går sedan spirokanaler de flesta med motorspjäll upp till de rum som skall ha tilluft.

Tilluftsdon

På morgonen startar tilluftfläkten på ur liksom frånluftsfläktarna för WC:n. Ersättningluft till WC:n kommer från kapprum dit spjällen alltid är öppna. I övriga tilluftskanaler till rum med tilluft är spjällen normalt stängda. Dessa spjäll öppnas på närvarogivare i resp rum för grundflöde. Samtidigt öppnas ett fönster i taklanterninen.

En temperaturgivare i resp rum styr sedan luftmängden till rummen genom att öppna spjäll och öka fönsteröppningen. En manuell vädringsfunktion finns också där spjäll och fönster öppnas fullt. Tilluften tillförs med lågimpulsdon under radiatorer. Grundflödet i ett normalklassrum är 60 l/s och med forcering 250 l/s. Det är högt till tak i undervisningsutrymmen. Flödet går att mäta i spirokanal.

Skaraborgarna framför uteluftintaget. De fönster som öppnas finns i lanterninen till höger

Tillfälliga föroreningar i kanalen strax efter ljuddämpare

Brukarna och driftspersonal är på det hela är nöjda med anläggningen. Det var dock en del problem med att trimma in anläggningen i början. En del öppningsmotorer till fönster har också fått bytas och det är besvärligt eftersom de sitter så högt. Koldioxidhalten har vid mätningar alltid legat under 1000 ppm. Brukarna och driftpersonalen är också nöjda med ventilationen i gamla delen som har ”vanlig” FTX-ventilation med Aktiventdon.

Hur skall detta bedömas vid OVK? Naturligtvis måste det kontrolleras att spjäll och fönster öppnar som de ska och luftmängder måste mätas. Är forcering på enbart temperatur godtagbar? Det är givetvis viktigt att forcering sker vid tillräckligt låg temperatur. Ändå kan klassrum vara fulla och det är ändå bara grundflöde. Det kan då var lämpligt att komplettera med en koldioxidmätning.

Det är nog så att med stor luftvolym tar det tid innan såväl koldioxidhalt så temperatur stiger vid belastning. Vi enades om att forcering på temperatur är godtagbar om temperaturen är rätt inställd och att koldioxidhalten hålls under 1000 ppm. (Det mest tveksamma i detta är att grundflödet startar först när någon kommit in lokalen. Det borde vara grundflöde någon timme innan verksamheten börjar. Artikelförfattarens anmärkning.)

Vid tackade våra medlemmar Mikael Karlén och Karl-Åke Gustavsson för att det ordnat detta intressanta studiebesök.

Lennart Axelsson

Fläktisol® - den lätta kanalen

Materialet består av två skikt av armerad aluminiumfolie, alternativt aluminiumfolie/cleantecyta med pressad glasull emellan.
Fördelarna med materialet är många:

- ✔ Färdiga kanaler är ca 40% billigare än tillverkade i plåt, ska sen kanalerna värme/kondensisoleras.....
- ✔ När kyld luft ska transporteras.
- ✔ Kanalerna tillverkas på plats, transporterna minimeras.
- ✔ Vid förändringar tillverkas s-bockar mm direkt på plats.
- ✔ Inga ljuddämpare behövs.
- ✔ Kanalerna väger en bråkdel av plåtdito.
- ✔ Upphängningskostnader blir mindre.
- ✔ Eftersom kanalerna tillverkas på plats, behövs inga transportöppningar
- ✔ Kanalerna rensas med samma rensmetoder som vid plåt.
- ✔ Täthet: Vi provtryckte kanaler med 3600 Pa! Utan mätbart läckage.
- ✔ 100% av materialet återvinns.
- ✔ Materialet ansluts med lätthet till plåtkanaler där så erfordras.

Fläktsystem AB har som första företag i Sverige, erhållit utbildning och monterat ett antal objekt med detta kanalmaterial.

Besök vårt nya bildgalleri på vår hemsida, http://www.flaktsystem.com, där mängder av konsulter och beställare medverkar.

Fläktisol anordnar kurser för tillverkning av kanaler i samarbete med Fläktsystem AB. Nästa kurs går den 12 och 13 oktober. För kursanmälan och mer information gå in på www.flaktsystem.com

Faxa till 08-646 24 10 eller sänd samma uppgifter via mail till info@flaktsystem.com Du kan också sända anmälan med vanlig post till Fläktisol AB, Box 43, 610 14 Rejmyre.

Övertrycksventilation i restaurangkök?

Livsmedelsverkets jurister tolkar EG-förordning 852/2004 . I bilaga II, kap 1, punkt 5 anges bland annat att: "Mekaniskt luftflöde från ett förorenat område till ett rent område skall förhindras"

Livsmedelsverket anser att köket är renare och rekommenderas därför ha ett övertryck gentemot restaurangen!

Tolkningen har trängt ner till bland annat Nyköpings kommun, som samlat konstruktörer och besiktningsmän och informerat om de "nya reglerna" och därmed skapat konflikt med föreskrifter och råd från Boverket och Arbetsmiljöverket. Men även Marks kommun har observerat problemsituationen.

OVK-besiktningsman Håkan "Lillis" Sidén i Nyköping undrar i en fråga till FunkiS:
Det har kommit nya EU regler om luftföring i restauranger. Gäller de reglerna även vid en ombesiktning av befintlig restaurang?? De reglerna verkar bara kommunens handläggare ha eller finns de hos Boverket??

Miljöchefen i Marks kommun skriver till Livsmedelsverket, Boverket och Länsstyrelsen i Västra Götaland följande fråga:
Begäran om tillsynsvägledning - Ventilation i livsmedelslokaler

Vid godkännande av livsmedelslokaler ställs krav på att ventilationen i lokalen ska vara ordnad för ändamålet. Livsmedelsverket uppger att övervägande del av luftflödet till köket bör komma utifrån (eventuellt med filter) och inte från serveringsdelen. Boverket å sin sida anger att luftflödet ska gå från serveringsdelen till köksdelen. Enligt de som sysslar med byggnadstekniska frågor i vår kommun, har de flesta kök byggts enligt Boverkets direktiv. Samtidigt uppger man att det saknas dokumentation som styrker att Boverkets regler skulle vara negativ för livsmedelshygienen.

Vid en bygglovsprövning utgår man bl a från Boverkets regler men ska även ta hänsyn till hälsa, miljö och lokalens ändamål. Samtidigt prövas lokalen enligt livsmedelslagen. Det vore därför önskvärt om Boverket och Livsmedelsverkets rekommendationer samordnas så att en lokal som prövas enligt både livsmedelslagen och PBL hanteras lika.

Om man enas om livsmedelslagens tolkning, kan det vid de kommande om-godkännandena krävas ombyggnationer till mycket stora kostnader. Krav på ombyggnationer som de lokala, tillsynsmyndigheterna ska kräva. Ska detta göras krävs det tydliga och enhetliga regler från Boverket och livsmedelsverket. I annat fall kan det komma att krävas någon form av övergångsbestämmelser för de befintliga verksamheterna.
Frågan är alltså: Vid ny- och omgodkännande, hur behandlar vi ventilationsfrågan?

Funkis kanslichef har efter kontakt med livsmedelsverkets jurist i denna fråga sänt följande fråga till Boverket, Arbetsmiljöverket och dep.sekr. Kerstin Wennerstrand med info till Nyköping:
I EG-förordning 852/2004 bil II, kap 1 punkt 5 och 6 finns regler för ventilation. Dessa tillämpas t ex av Nyköpings kommun, som haft en genomgång med ventilationskonstruktörer och besiktningsmän om luftföringen i restauranger. Jag har varit i kontakt med Mårten Blix på Livsmedelsverket och han anger att man anser att köket är en renare lokal än serveringsdelen. Man arbetar just nu på livsmedelsverket med hur frågan skall tolkas. Är det någon förordning på gång som ger Boverket och Arbetsmiljöverket direktiv för nya föreskrifter i denna fråga? Hur skall vi se på frågan vid OVK? Tacksam för klarläggande så långt detta är möjligt.

Arbetsmiljöverkets Anneli Lundh svarar:
Arbetsmiljöverket har ingen skärpning på gång när det gäller ventilationskrav inom restauranger. Sen rökförbudet infördes på restauranger ser vi inget problem med att överluft tas från serveringslokal till köket. Många restauranger har den lösningen idag och jag har inte hört att det skulle innebära några arbetsmiljörisker.

Boverket Wanda Rydholms svar innehåller bl.a följande
Eftersom Boverket ansvarar för byggande (och självklart utformning av ventilation) och Arbetsmiljöverket för arbetsmiljö borde bägge verk involveras i frågan. De konkreta byggtekniska lösningar på Livsmedelsverkets rädsla för smitta från ventilationssystemen och för att "möjliggöra adekvat underhåll, rengöring och/eller desinficering, bör vara sådana att luftburen kontaminering undviks eller minimeras. De skall också erbjuda adekvata arbetsutrymmen för att alla steg, som ingår i verksamheten, skall kunna genomföras på ett hygieniskt sätt (se pkt 2a i EG-förordning 852/2004. I bilaga II)

Tilluften som kommer in i serveringslokalen är filtrerad. Från och med juni 2005 har vi rökförbud i restauranger, m.m.
Livsmedelverkets jurist har påpekat att det är en rekommendation som Livsmedelsverket har kommit med, ej förbud. Som sagt, diskussionen är igång och jag återkommer senare med mer information.

Nyköpings byggnadsinspektör, Alf Hagberg tillfogar värdefulla synpunkter:
Jag ser att det är fler kommuner som fått problem med livsmedelsverkets och EG direktivets tolkningar.
Jag vill bara redan nu flika in att som jag ser det så har de flesta riskerna med kontaminering vi råkat på hittills främst sker genom luftöverskott i renseri och varumottagning gentemot beredningsytor i kök. Dessutom kan man kanske tillse att beredningsbänkarna i möjligaste mån förses med ren tilluft.
Beträffande luftunderskott i kök gentemot serveringen är ju det normalt här i Sverige. Jag har hittills under 30 år i ventilationsbranchen samt platsbesök i hundratals storkök aldrig råkat på någon annan lösning. Det handlar väl mera om att man eventuellt kan beakta detta vid flödena av livsmedel i köket.

FunkiS kansli rekommenderar OVK-besiktningsmännen att i detta avvaktande läge fortsätter "som om ingenting hänt". Utför OVK enligt Boverkets allmänna råd och dess bilagor och kontrollera så att systemet fungerar på avsett sett.

Ventilation i småhus

På Boverkets hemsida finns nu en "checklista för ventilation" som en pdf-fil. FunkiS har sammanställt listan på uppdrag av Boverket.

Den är främst avsedd som hjälp för småhusägare som själva vill undersöka sin ventilationsfunktion och främst för de som misstänker ett radonproblem.
Gå in på www.boverket.se och ange sökordet "checklista" om du vill skriva ut hela listan.
Så här ser sidan 1 av 4 ut:

Boverket

Checklista för ventilation

Fem nyckelord för ventilation.

Fungerande ventilation är ett effektivt sätt att bli kvitt ett radonproblem när saneringsåtgärder inte räcker till.

Nyckelord Frånluft

Fånga upp förorenad luft, så nära föroreningskällan som möjligt.

Nyckelord Överluft

Hjälpa till så att luften i en bostad går på rätt håll. Genomluftning från en renare miljö till en "smutsigare" skall eftersträvas.

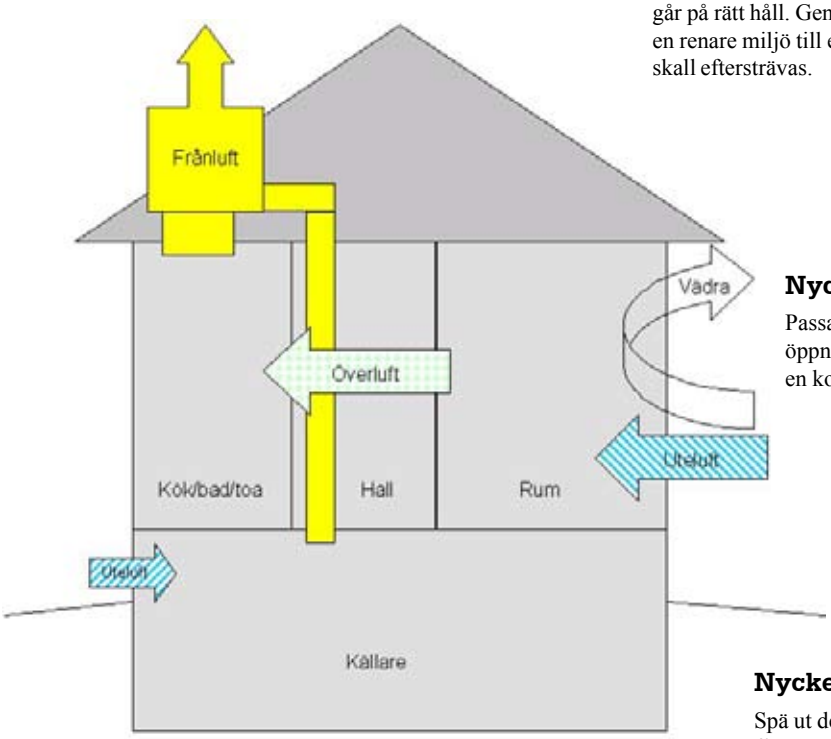

Nyckelord Vädra

Passa på och sätt tvärdrag eller öppna något fönster mot det fria, en kort stund varje dag.

Nyckelord Uteluft

Spä ut den förorening som inte kan fångas upp och inte tillföra en ny. (Uteluften kan komma direkt från det fria eller via ett ventilationsaggregat och kallas då tilluft. Uteluft skall tas där den är så ren som möjligt.)

Nyckelord Drift och underhåll

Vidmakthållen ventilationsfunktion.

Dessa huvuduppgifter gäller för all slags ventilation. Minst en gång varannan timme bör inomhusluften ersättas med ny uteluft.

För radonhus gäller dessutom nyckelordet Radonventilation.

Kom ihåg dessa huvuduppgifter och nyckelord när du kontrollerar ventilationen.

1

Boverket

Redovisning av enkätundersökning om tillsyn och registerhantering av OVK-protokoll, m.m.

Boverkets rapport angående kommunernas registerhantering av OVK-protokoll m.m., dnr 1261-2201/2006

Sammanställd av Wanda Rydholm

1. Enkät angående Boverkets framtida register och bakgrund

Med anledning av proposition *nationellt program för energieffektivisering och energismart byggande, prop 2005/06:145 "Energideklarationer i byggnader"* arbetar Boverket för närvarande med en revidering av Boverkets Allmänna Råd 2000:1, "Funktionskontroll av ventilationssystem" samt tillhörande föreskrifter.

Vidare är Boverket utpekad registermyndighet i propositionen och därför ska Boverket ta fram ett nationellt register för energiprestanda i byggnader, OVK och förekomst av radon.

2. Enkätundersökningens syften

Undersökningens syften var dels att få ökad kunskap om huruvida kommunerna idag har något register för tillsyn över OVK och dels att undersöka nyttan av och även möjliga problem med Boverkets framtida register.

Resultatet från undersökningen skulle fungera som underlag för att förbättra OVK- föreskrifterna och Boverkets framtida register.

3. Kommunernas verksamhet med tillsyn och kontroll av den obligatoriska ventilationskontrollen (OVK) i byggnader - redovisning av en enkätundersökning angående registerhantering m.m.

3.1 Genomförande

Under maj 2006 tillställdes landets 290 kommuner en brevenkät. I undersökningen ingick byggnadsinspektörer/vvs-inspektörer, de som arbetar med tillsyn och kontrollarbete enligt PBL och förordning SFS 1991:1273 och i egenskap av arbete som *OVK-ansvarig för tillsyn och registerhantering av OVK-protokoll.*

Frågorna utformades i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting – Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet i samverkan. Frågornas lydelse framgår av *bilaga 2.* Sista svarsdatum var 12 juni 2006. Det kom 160 svar från kommunerna. En detaljerad redovisning av svaren finns i *bilaga 1.*

116 av 160 svar innehöll namngivna kommuner och namn på dem som besvarade enkäten. Vissa har lämnat även telefonnummer för eventuell kontakt och diskussion. Under tiden för att besvara enkäten fick Boverket även många förfrågningar på telefon för klargörande av frågor i enkäten och syften m.m.

3.2 Boverkets sammanfattning av undersökningen med kommentarer

3.2.1 Kommunernas registerhantering för inkommande OVK-protokoll och tillsyn över OVK

Enligt brevenkäten har 132 kommuner väl utvecklade och fungerande register för ändamålet. 57 kommuner har register anslutna till antingen det gemensamma diariesystemet eller bygglovsdiariet, eller det egna förvaltningsenhetens diariesystem med möjlighet att få ut en mängd olika uppgifter, rapporter, samt mallar och formulär för t.ex. påminnelser och vitesföreläggande för byggnadsägare m.m. De flesta register går att utveckla vidare.

Rangordning utifrån antal av använda typer av register (beroende av programvara och databas) blir följande:

1. Exel (egna utvecklade system) – 26 st,
2. EDB – Byggreda – 24 st,
3. Winbär (windowsbaserade) – 19 st,
4. Castor – 14 st,
5. Tekis/Tefat – 10 st,
6. P-data/Avanti – 9 st,
7. Pärm (analog) eller digitalt – 7 st var,
8. Access eller diarieförs – 6 st var,
9. Diabas eller Funkis – 3 respektive 1 st.

Flera av ovanstående typer av register är ganska lika i sak och uppbyggnadsmöjligheter av programmoduler, t.ex. liknar Castor Access och Funkis, samt är Tekis/Tefat likt Winbär – windowsbaserade system.

Enligt programleverantören av t.ex. Castor databas har 49 kommuner avtal med företaget angående uppgraderingar. Detta kan innebära att det är fler kommuner än de som svarade på Boverkets enkät som har väl utvecklade register, men av olika skäl ej svarade/skickade enkätsvar.

Några kommuner har ringt och klagat på tidsbrist och den korta tiden för att besvara enkäten (drygt två veckor). 29 och 30 juni, två veckor efter sista svarsdatum kom ytterligare nio svar som har granskats och som är med i denna sammanställning.

Frågorna 5 till 10 tog upp eventuella problem med Boverkets framtida register. 65 svarande tog upp detta (ansåg att det skulle bli problem) och beskrev samt kommenterade frågorna på väldigt sakligt och engagerat sätt.

Det framkommer att kommunerna önskar och gärna vill hjälpa till med framtagande av Boverkets register. Kommunerna hoppas att registret kan bli användbart och till nytta för alla,

En av 290 st tillfrågade kommuner

och hoppas att Boverket vill samverka och lyssna på deras råd och tips. Flera av svarande vill hjälpa till med detta arbete.

Kommunernas sammanställning av kommentarer finns i detalj beskriven i *bilaga 1* och i nästa underrubrik/avsnitt nedan (3.2.2).

3.2.2 Kommunernas kommentarer

Av kommentarerna till enkäten framgår att det finns mycket som Boverket borde tänka på i samband med den framtida registeruppbyggnaden för att slippa onödiga fel och misslyckanden.

Många kommuner har en lång erfarenhet (sedan år 1992) av registerhantering och har fått utveckla sina register efter behov och beroende av de resurser man haft under tiden.

Det är både positiva, tveksamma och helt klart negativa kommentarer som lyser igenom i svaren från kommunerna. Vidare kan man få fram en mängd goda råd och detaljtips på bra och användningsbara register.

De positiva kommentarerna är:

1. ”vi kan eventuellt ha nytta av uppgifterna (från Boverkets register) för andra ärendetyper än OVK”,
2. ”om systemet ger större fördelar än det egna systemet, beror på hur det är upplagt, minskade egna arbetsinsatser är positivt”,
3. ”bra med ett digitalt register över fastigheter som skall besiktigas med datum för återkommande besiktning, intervaller, godkännande, m.m.” (från några som inte har något register alls),
4. ”måste kunna använda eget register för påminnelser, uppföljning, m.m.,
5. uppgifter såsom fastighetsbeteckning kan vara bra att få från Boverkets register”,
6. ”det vore en fördel om ett register med all information om byggnaden fanns tillgänglig (energistatus, OVK, radon, hissar, brandskyddsdokumentation)”,
7. ”ok med nationellt register men registrena måste vara kompatibla med varandra (kommunernas)”.

De negativa kommentarerna och tveksamheter inför Boverkets framtida register är:

1. ”tveksamt, kanske om det blir praktiskt tillämplingsbar (problem med den interna samordningen); det blir då väldigt viktigt med tydlighet i registret och att en gemensam kod/språk (dataprogram) används för att undvika missförstånd”,
2. ”mycket tveksamt, de flesta kommunerna har redan register; kostnader för kommunerna att ingå i detta system är väl inte gratis?”,
3. ”dubbelt arbete, resurser för detta finns inte idag; arbetet med OVK prioriteras relativt lågt”,
4. ”uppdatering och utövande av tillsyn?”,
5. ”onödig kostsam byråkrati; fastighetsägare kan åläggas att själva ansvara för att uppgifter om OVK, energi och radon levereras och arkiveras”,
6. ” hur konverterar man all data? Ska Boverkets register användas parallellt med bef. OVK-register?”,
7. ”register kan lätt bli för omfattande och ej användbart; det är viktigt att frågor/parametrar styrs av kommunen och att det kan användas; att få tydliga rapporter är viktigt”,
8. ”absolut ej intresserad (dubbelt arbete); vårt system har vi utvecklat efter våra rutiner och lagarnas krav; funktioner finns för sökning, utskrift och olika typer av förändringar samt uppföljning; fungerar mycket bra och sparar enormt med tid; ta inte fram arbetskrävande rutiner!”,
9. ”kommande taxa för detta? tid och användarnytta?
10. ”vi har bra kontroll över samtliga 11 600 ventilationssystem i kommunen; närheten och kontakten kan aldrig bli detsamma med Boverket; vi har åtskilliga fastigheter med flera hundra system (sjukhus, högskolan, försvaret) med olika besiktningsdatum och olika status; Boverket aldrig kan hantera denna situation; fastighetsägaren vill också kunna ringa någon på lokal nivå och diskutera; vi tycker att det fungerar bra i vår kommun; önskvärt hade varit att kunna ta betalt för arbetet”,
11. ”vem ansvarar för uppdatering av register? Viktigt med rätt ägare som byts ofta i bostadsrättsföreningar och även övriga ägare; tror att det blir för stort generellt för att kunna hålla koll på den enskilda fastigheten och ventilationssystemet; jag vet hur noga det är när vi förelägger ägaren, att vi kommunicerar på rätt sätt med rätt uppgifter såsom fastighetsbeteckning, typ av ventilationssystem, verksamhet, m.m.”,
12. o.s.v., läs i sin helhet i bilaga 1, pkt.11 – kommentarer.

Bilaga

1. Sammanställning av enkätsvar juni 2006 från kommunerna
2. Frågeformulär

Red.anm. Bilaga 1 är ej medtagen i denna redovisning.

forts nästa sida...

2006-05-23

Bilaga 2, Frågeformulär
Enkät angående Boverkets framtida register

1) Använder ni register idag i er kommun för inkommande OVK-protokoll och tillsyn över OVK?
ja nej
Om ”nej” på fråga nr 1 ber vi er att gå vidare till fråga nr 5.

2) Om ”ja” på fråga nr 1:
Vilken typ av register används i er kommun?
.....

3) Om registret finns, är det anslutet till kommunens diariesystem?
ja nej

4) Vilka parametrar och information kan fås från registret?
.....

5) Ser ni någon nytta med Boverkets kommande register över energiprestanda, OVK och radon för registrering och tillsyn av OVK?
ja nej

6) Om ”ja” på fråga nr 5:
Kan ni tänka er att använda Boverkets framtida register?
ja nej

7) Ser ni något problem med ett sådant register (Boverkets)?
ja nej

8) Om ”ja” på fråga nr 7:
Beskriv gärna vilka hinder eller problem ni ser med ett sådant register (Boverkets)?
.....

9) Om certifierade experter registrerar uppgifter angående OVK i Boverkets kommande register, kan ni använda dessa uppgifter i ert tillsynsarbete?
ja nej

10) Ser ni något problem ifall kommunen skulle registrera uppgifter om OVK i Boverkets kommande register?
ja nej
Om ”ja ” på fråga nr 10 : Beskriv gärna problem/ hinder nedan
.....

11) Övriga synpunkter
.....

Tack för er medverkan!

Frivillig uppgift: Kommun:
Namn:

OVK-anmärkningar

I OVK-protokoll är låga frånluftflöden ett vanligt förekommande fel. Smutsiga frånluftdon förekommer också.

På frånluftdon med galler kan det ofta ses om dom är smutsiga. Men finns en perforerad plåt inne i donet, kan smutsen fastna där. Dessa don får då anmärkningen lågt flöde i stället för smutsigt don, därför att smutsen är svårare att se.

Ett annat skäl till anmärkningen ”lågt flöde” kan vara att anläggningen har forcering. När uppgiften om totalflödet inkluderar forceringsflödet utan att detta framgår, kan det bli fel anmärkning om det jämförs med totalflödet mätt vid grundflöde.

Även om anläggningen är mätt i driftfall forcering kan det bli fel. Detta kan bero på hur anläggningen är konstruerad och hur den är injusterad. En bra konstruerad anläggning har separata kanaler mellan forceringsdon och konstanttryckhållningspunkten/ fördelningslådan. Problemet är att tryckfallet i kanalen ökar när flödet ökar från grundflöde till forceringsflöde. Med konstanttryckhållning finns trycket kvar vid den punkt där tryckuttaget finns. Det ökade kanaltryckfallet gör att trycket vid donen minskar. Om forceringsdonen är anslutna till samma kanal som övriga don minskar flödet på dessa. Forceringsflödet stjäls från övriga don i stället för att öka totalflödet.

Injusteringen kan utföras på två sätt. Med forceringen till eller från. Injusteras anläggningen i läge grundflöde kommer forceringsdonen att stjäla luft från andra don när de aktiveras. Detta kan tillåtas när rum med forcering sällan används eller när de som samlas i konferensrummet är de som annars jobbar i de rum som får minskat luftflöde. Om grundflödet i övriga rum skall innehålles samtidigt som forceringen är till, måste injusteringen utföras med anläggningen i driftfall forcering. När forceringen stängs kommer luften att flyttas till övriga don. Syftet med att minska luftflödet, och därmed spara, uppnås inte genom denna omfördelning av luften.

Det kan också förekomma en samtidighetsfaktor. Den talar om hur stor del af forceringsflödet som skall kunna uppnås samtidigt. Totalflödet är alltså inte alltid samma som summa delflöden.

Beror en OVK-anmärkning på fel konstruktion kan den inte enkelt åtgärdas av en injusterare. En omfattande omkonstruktion och ofta svår ombyggnad erfordras.

För att säkerställa det tilltänkta syftet med forceringen, får forceringsdon inte anslutas till kanal som betjänar don med fast flöde.

För högt luftflöde ger inte anledning till OVK-anmärkning. Men för högt flöde kan ge ljud, drag, ökad effektivitet för de personer som berörs, och för höga kostnader. För fastighetsägare kan det därför vara bra att även uppmärksamma sådana avvikelser.

Jörgen Kjeldgård
(Certifierad injusterare av ventilation,
Vice ordförande i RSVI (Injusterarna))

TR-frågor

Hela tiden inkommer det nya frågor till FunkiS. Frågorna av teknisk art gällande OVK, från dig som medlem, besvaras av jourhavande TR direkt på telefon eller via email, och frågor och svar av intresse för övriga medlemmar behandlas av TR och publiceras i Bulletinen.

Kontakta gärna TRs verkställande utskott (VU):

Stig Fritsch tel 040-457163, mobil 0708-452325, email fritsch.vent@swipnet.se

Claes Östman tel 0470-750770, mobil 0703-750760, email info@vvs-assistans.com

06001

Plaströr av polypropen i ventilationssystem?
Vad säger tekniska rådet om ventilationskanaler av plast? Kan de användas i villor? Kan man ha dem som tilluftskanaler i FTX-system i nybyggda villor?

Svar

Vi kan inte se att det strider mot byggreglerna. Enligt BBR 5:561 är det tillåtet att använda kanaler i svårantändligt material i enbostadshus. Som imkanal inom brandcell enligt 5:515 är det dock ej användbart. Frågan däremot om det är etiskt godtagbart att använda ”avloppsrör” för tilluft i FTX-system. Kan det ge andra emissioner (6:221) som kan påverka inneluften.”
Nej. Vi kan inte finna att det inte går att använda dem.

06002

(Texten i frågorna är avkortad och fabrikantangivelser är borttagna)

Frågor om fuktstyrda frånluftsdon i studentägenheter

Vi har fått i uppdrag av en fastighetsägare att byta frånluftsdon i ett antal lägenheter till frånluftsventil med fuktstyrning. Syftet med utbytet är att spara energi. Så donens grundflöden kommer att justeras in till ett flöde som är lägre än proj 15 l/s troligen mellan 5-10 l/s. Systemet är dessutom försett med utetemperaturkompenserade fläktar. Så vintertid kommer flödet att reduceras ytterligare! I uppdraget ingår även OVK. Jag ställer mig mycket tveksam till det här. Det är ju inte bara fukt vi ska ventilera bort. Vore tacksam för era synpunkter.

Kan fuktstyrda eller rörelsestyrda frånluftsdon godkännas vid OVK-besiktning? Vilket min.flöde kan godkännas i badrum resp pentry i mindre lägenheter?

Här är en typ av don för fuktstyrning.

Svar

Luftflöde 0,35 l/s.m^2 är en föreskrift och får ej underskridas. Reducering av ventilationen får ske när ett rum inte används, men svårigheten är att förutse när de boende inte vistas i sin bostad. Ett flöde som är ”lägre än proj 15 l/s troligen mellan 5-10 l/s och ytterligare reduc vintertid”, innebär en uppenbar hälsorisk och kan ge skador på byggnaden och dess installationer orsakade av fukt eller andra hälsofarliga ämnen.

Enl rådstexten i BBR kan man för bad, utan öppningsbart fönster, ha 10 l/s i grundflöde om forcering till 30 l/s kan utnyttjas och med en bra spiskåpa 10 l/s i grundflöde i kök. Det blir min 20 l/s för en lägenhet med kök och bad. Pentry 15 l/s.

Enligt tidigare svar från Boverket beträffande normflöde för mindre lägenheter *), är grundkravet 0,35 l/s.m^2, motsvarande 0,5 omsättningar ett *absolut minimum*. Förutsatt att en bostad har ett kök och ett bad, och forceringsmöjlighet finnes, är minsta flöde 20 l/s enligt ovan. Detta innebär att lägenheten måste vara minst 57 m^2. I mindre lägenheter blir luftväxlingen större än 0,5. Uppfattningen är att luftväxlingar på 0,6 - 0,7 sällan ger problem och före 1975 ansågs normal luftväxling vara 0,7 oms.
I bostäder mellan 41 och 57 m^2 bör ventilationskravet innehållas med noggrann utformning av uteluftintagen.
I bostäder mindre än 41 m^2 kan det vara motiverat med en viss minskning, men luftväxlingen bör dock inte understiga 0,75 omsättningar. Detta motsvarar 13 l/s i en bostad på 25 m^2, men observera att det är Byggnadsnämnden som i varje särskilt ärende kan ge dispens från grundkraven.

Dispenser har i flera fall givits av byggnadsnämnder, då det ej gått att tillföra normenlig uteluft i mindre lägenheter utan att orsaka drag i vistelsezonen. Flera tillverkare har i dag tagit fram don för montering bakom radiatorer, vilket bör ge mindre risk för drag.

–

När det gäller utetemperaturreglering för reduc av luftflöden i bostäder kan TR hänvisa till samma svar från Boverket *) samt till FOS 93019, 97016, 97031 och 99010 som alla behandlar motsvarande frågor och det är generellt inte godtagbart att underskrida normkraven.

*) Hela Boverkets svar på fråga från FunkiS TR om *Uteluftsflöde i mindre lägenheter*, har varit infört i Bulletinen 2001:1, sid 11, och där kan du finna ytterligare värde på luftflöde för små bostäder.

Har du förnyat din OVK-behörighet?

Glöm inte skicka in kopia till kansliet!

Hjälp FunkiS att upprätthålla ett aktuellt register på Internet. Skicka alltid in en kopia på ditt certifikat när du har förnyat din OVK-behörighet. Skicka till kansliet eller faxa på 040-410151. Det går naturligtvis även bra att skicka som epost. Tack på förhand!

B
SVERIGE
PORTO BETALT

Ägare till byggnader måste lämna in energideklaration (BoU9)

Onsdagen den 14 juni 2006 sade Riksdagen ja till regeringens förslag till nytt delmål för energieffektivisering i byggnader.

Målet innebär att energianvändningen i bostäder och lokaler bör minska med 20 procent till år 2020 och med 50 procent till år 2050 jämfört med 1995. Till år 2020 ska beroendet av fossila bränslen för energianvändningen i bebyggelsesektorn vara brutet samtidigt som andelen förnybar energi ökar kontinuerligt.

Sveriges riksdag

En ny lag införs om att ägare till byggnader ska bli skyldiga att deklarera energianvändningen och inomhusmiljön i en energideklaration. Lagen grundar sig på ett EU-direktiv och börjar gälla den 1 oktober 2006. Olika kategorier av byggnader kommer att successivt omfattas av reglerna.

Förordning efter riksdagsbeslutet saknas.
Vad kommer att hända? Vi har en alliansregering och det kan bli ändringar!

Saxat ur anföranden i det justerade riksdagsprotokollet:

Anf 124 (m): Från Moderaternas sida efterlyser vi ett minimalistiskt förslag som alla kan ta och ha med välbehag… Energiexperter, energideklarationer och energiregister kommer på en nota, som vi som medborgare förväntas betala utan att knota. Nej, nu får det vara nog. Moderaterna säger nej med fog.

Anf 125 (fp) Det som Folkpartiet föreslår är egentligen bara delvis avslag på regeringens förslag som skulle få till följd att vi får ett mindre byråkratiskt system som har alla förutsättningar att ge utrymme för aktörerna inom fastighetssektorn att effektivt arbeta just med energieffektivisering.

Anf 126 (kd) Slutligen vill jag ta upp hur vi kristdemokrater ser på den mest heta frågan just nu som gäller energideklarationerna. Precis som jag sade inledningsvis tycker vi att det är bra med åtgärder för att minska eller effektivisera energianvändandet i bostadssektorn. Utan EU-åtgärder eller insatser från regering och riksdag tror jag att den ekonomiska verkligheten gör att både fastighetsägare och hyresgäster alltmer ser en vinst i olika energiåtgärder. Därför borde regeringen ha ägnat mer energi, om uttrycket tillåts, åt de åtgärder som skissas i handlingsprogrammet.

Anf 127 (c) Till sist, fru talman, vill jag helt kort beröra energideklarationerna. I Centerpartiet är vi positiva till dessa. Men vi har lyssnat in den kritik som har riktats mot det föreslagna systemet. Kritik har kommit från i princip samtliga aktörer. Man har påtalat att man är positiv till energideklarationer men att de måste utformas på ett annat sätt så att mer av frivillighet finns med. Ett genomförande av systemet som det föreslås nu riskerar att skapa ett regelverk som den enskilde fastighetsägaren och övriga parter uppfattar som en pålaga med enbart byråkratiska krav. Då vet vi hur det blir. Det blir inget bra instrument för energieffektivisering, utan det blir bara ett sätt att försöka komma runt bestämmelserna. Centerpartiet anser att regeringen måste se över systemet och få med sig aktörerna så att det blir ett verkligt bra instrument, som det var tänkt att vara.

Foto: Melker Dahlstrand

FunkiS
Funktionskontrollanterna i Sverige

Funktionskontrollanterna i Sverige
c/o StyroVent Syd Konsult AB
Allégatan 165, 232 31 ARLÖV
Tel 040-412415, Fax 040-410151
Email funkis@funkis.se
Hemsida www.funkis.se

FunkiS Styrelse 2006/2007

Gunnar Nihlén, ordf. Tel 08-7929168, Fax 08-7920245
Jan Borglund, v.ordf. Tel 08-375660, Fax 08-375660
Bengt Andersson, sekr. Tel 040-159914
Jan Boldrup, kass. Tel 08-7543156, Fax 08-50004951
Erik Kylefalk, led. Tel 0480-475422, Fax 0480-475422
Bengt Bydén, led. Tel 060-672703, Fax 060-127410
Gösta Jacobsson, led. Tel 035-158520, Fax 035-158520
Anders Mellin, led. Tel 026-106878
Jörgen Sundberg, led. Tel 031-7431338, Fax 031-7431416
Bengt Nässelblad, led. Tel 011-312420, Fax 011-312353

Tala om när du flyttar!
Vid adressändring använd postens adressändringskort (bl.2050.05). Fyll i både din nya och din gamla adress. sänd kortet till FunkiS kansli.

Du som är medlem ändrar själv din adress på www.funkis.se, logga in på medlemssidan och följ anvisningarna.

FunkiS Bulletinen nr 2006:2